

STM:n valmiusseminaari 23.-24.5.2019

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskurssi 16.-18.10.2019

Uusi vuosittainen kurssi sosiaali- ja terveydenhuollon edustajille sekä poikkeusolojen toiminnassa keskeisille viranomaistahoille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon normaaliolojen valmius ja poikkeusoloihin varautuminen...

- Valmiuskurssit asettuvat valtakunnallisesti kokonaisuuteen, johon liittyy suunnitelma normaaliolojen valmiuteen ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvistä sosiaali- ja terveydenhuollon toimielimistä ja tukitoimista.
- Valtioneuvosto asetti 14.3.2019 poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan (PONK)
- Perustamisen mahdollisti 1.3.2012 voimaan tullut laki
 - Neuvottelukuntaan on nimetty jäsenet, jotka edustavat yo-sairaaloiden johtoa, yo-sairaalakaupunkien sosiaalijohtoa sekä poikkeusolojen toimintojen kannalta keskeisiä viranomaistahoja
 - Neuvottelukunnan johdolla valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toteutusta poikkeusoloissa, sekä niitä normaaliolojen valmiuteen liittyviä tukitoimia, joiden järjestäminen normaalioloissa muodostaa kansallisesti perustan poikkeusoloihin varautumiselle.
 - Kansainvälinen yhteistyö – ja terveysturvallisuus - on tärkeä osa neuvottelukunnan toimintaa, kun torjutaan terveysuhkia ja valmistaudutaan poikkeustilanteisiin, joilla on laajoja terveysvaikutuksia.

...Sosiaali- ja terveydenhuollon normaaliolojen valmius ja poikkeusoloihin varautuminen

- Neuvottelukunta perusti ensimmäisessä kokouksessaan 2.4.2019 jaostoja ja työvaliokunnan valmistelemaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon varautumista.
 - Jaostojen tehtävissä korostuvat
 1. Sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuva ja johtaminen
 2. Potilaslogistiikka, ensihoito ja viranomaisyhteistyö
 3. Huoltovarmuuden tarkastelu
 4. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuteen liittyvä koulutus
 - Jaostojen jäseniksi ollaan kutsumassa yo-sairaaloiden ja keskussairaaloiden johdon edustajia, (johtajaylilääkäreitä, hallintoylilääkäreitä sekä hallintoylihoitajia), yo-sairaalakaupunkien perusturvajohtoa, poikkeusolojen toimintojen kannalta keskeisiä moniviranomaisyhteistyötahojen ja muiden olennaisiksi tunnistettujen tahojen edustajia.
 - Työvaliokunta tukee ja yhteen sovittaa jaostojen työtä, ja valmistelee jaostojen kanssa neuvottelukunnalle päätösasioita

Valmiuskurssin tavoite

- Valmiuskurssi on PONK:n koulutusjaoston vastuulla oleva koulutusjärjestelmä
- Tavoitteena on lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon alalla toimivan operatiivisen johtotason sekä poikkeusolojen toiminnassa keskeisten viranomaisstahojen edustajien yhteistä ymmärrystä normaaliolojen valmiudesta, varautumisesta häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin
- Kurssitettavien yhteen saattamisen tavoitteena on myös luoda pohjaa valtakunnalliselle yhteistyölle häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, sekä edellytyksiä yhteisesti hyväksyttävälle ja hyvin toimivalle poikkeusolojen johtamisjärjestelmälle
- Tavoitteena on luoda ja vakiinnuttaa koulutusjärjestelmä, jonka avulla luodaan pohja moniviranomaistyön edellytyksenä olevalle verkostoitumiselle

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskurssi...

- Valtakunnallinen valmiuskurssi järjestetään vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon edustajille, poikkeusolojen toiminnassa keskeisille viranomaistahoille ja muille kohderyhmän avainhenkilöille.
- Ensimmäinen valmiuskurssi järjestetään Tuusulan Taistelukoulussa 16.-18.10.2019, ja sen jälkeen määräajoin säännöllisesti.
- Ensimmäiselle kurssille otetaan 40-50 osanottajaa.
- Esitykset valmiuskurssin osallistujiksi on pyydetty yo-sairaaloiden johtajaylilääkäreiltä (erva-alueet kokonaisuutena huomioiden), yo-sairaala kaupunkien sosiaalijohtajilta ja poikkeusolojen toimintojen kannalta keskeisiltä viranomaistahoilta.
- Kurssi on maksuton osallistujille.
- PV:n Sotilaslääketieteen keskus (SOTLK) on päättänyt huolehtia ensimmäisen valtakunnallisen valmiuskurssin rahoittamisesta määrärahan ollessa 20teur.

...Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskurssi

- Osanottajat edustavat sote-palveluista vastaavia järjestäjätahoja, ympärivuorokautisen päivystyksen sairaaloita (yo-sairaalat ja keskussairaalat), ja kurssille voidaan kutsua:
 - Shp:ien turvallisuus- ja valmiusasioista vastaavia henkilöitä, hallintoylihoitajia, infektiosairauksien hoidosta vastaavia ja muita keskeisiä konservatiivisten alojen vastuulääkäreitä, ensihoidon ja yhteispäivystysten vastuulääkäreitä, kirurgian ja anestesiologian alojen vastuulääkäreitä, sekä päivystävien sairaaloiden keskuskaupunkien sosiaalipäivystysten ja -palveluiden johtajia.
 - PV:n lääkintähuollon, HVK:n ja SPR:n operatiivisen johdon edustajia.
 - Kansanedustajia, ja erityisesti sellaisia, jotka toimivat sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan tehtävissä.
 - Median edustajia (toimittajia) ja poikkeusolojen toimintojen kannalta keskeisiä muita edustajia.
- PONK:n työvaliokunta päättää valmiuskurssin osanottajista koulutusjaoston esityksen perusteella (organisaatioiden tekemiin ehdotuksiin perustuen) kesäkuussa 2019

Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan ja soten valmiuskurssin keskinäinen suhde

Poikkeusolojen neuvottelukunta

- vastaa toimintakokonaisuuden analysoinnista ja kehittämisestä, ja siinä on STM:n lisäksi edustus yo-sairaaloiden johdosta, niitä vastaavien kaupunkien ylimmästä sosiaalijohdosta, sekä poikkeusolojen kannalta keskeisten viranomaisyhteistyötahojen johdosta.

Neuvottelukunnan työvaliokunta ja jaostot

- työvaliokunta ja jaostot huolehtivat neuvottelukunnalle tehtävästä valmistelutyöstä, ja koostuvat valtakunnallisista ja alueellisista asiantuntijoista riittävän korkealla tasolla.
- jaostot työskentelevät työvaliokunnan ohjauksessa

Valtakunnallinen soten valmiuskurssi

- kokoaa yhteen edellä mainittujen tahojen poikkeusolojen aikaisesta toiminnasta vastaavat operatiiviset johtajat ja esimiehet sekä poikkeusolojen toiminnassa keskeisten tahojen edustajat
- kurssin ohjelma vahvistetaan neuvottelukunnassa, joka myös kehittää valmiuskurssia, siitä kerätyn palautteen perusteella.

Valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskurssiin liittyvä tutkimus

- Valmiuskurssin vaikuttavuutta selvitetään kyselytutkimuksen avulla
- Tutkimuksen ensimmäinen osa toteutetaan kesällä 2019 ennen kurssia
 - Kyselyssä kartoitetaan kurssilaisen tietoutta Suomen huoltovarmuudesta, STM:n tehtävistä ja vastuista liittyen poikkeusoloissa toimimiseen, sotilaallisen maanpuolustuksen yleisjärjestelyistä, PV:n rauhan- ja sodanaikaisen terveydenhuoltojärjestelmästä, poikkeusolojen sosiaalihuoltojärjestelmän järjestelyistä, sekä kurssilaisen edustaman organisaation varautumista poikkeusoloihin.
- Tutkimuksen toinen osa toteutetaan vuoden 2019 lopulla 1-2kk kurssin jälkeen
 - Kyselyssä selvitetään sitä, miten valmiuskurssin avulla onnistuttiin lisäämään kurssilaisten tietoutta sen aihealueista
 - Lisäksi kerätään näkemyksiä kurssin painotuksista (sosiaalihuolto, terveydenhuolto, viranomaisyhteistyö, maanpuolustus) sekä muita mahdollisia aloitteita seuraavan valmiuskurssin kehittämistä varten
- PV on myöntänyt tutkimusmäärärahaa tutkimuksen suorittamiseen
- Tutkimuksen toteuttajana ja vastuuhenkilönä on sotilaslääketieteen professori Matti Lehto, TaY

Kolmipäiväisen valmiuskurssin rakenteesta...

- I päivänä muodostetaan yleiskuva ajankohtaisesta kansainvälisestä ja kansallisesta turvallisuustilanteesta, Suomen huoltovarmuudesta, kuvataan toimijoiden roolia normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, sekä annetaan tietoa Suomen sotilaallisista yleisjärjestelyistä että PV:n normaaliolojen ja poikkeusolojen aikaisesta terveydenhuoltojärjestelmästä sekä sosiaalihuollosta.
- II päivänä annetaan tietoa valmiuden ja varautumisen lainsäädännöstä, sekä eri tahojen (sairaanhoidopiirit, sosiaalitoimi, Kela) varautumisesta ja moniviranomaisyhteistyöstä. Myös poikkeusolojen johtamisjärjestelmät ja niiden muutostarpeet, hankinnat poikkeusoloissa ja materiaallinen varmuusvarastointi, sekä lääkehuollon turvaaminen että veripalvelun järjestelyt käsitellään.
- III päivänä käsitellään poikkeusolojen erityisiä toimialaa koskevia uhkia, sotavammoja ja ensihoitoa, vammautuneiden kuntouttamista, hybridivaikuttamista ja kyber-turvallisuutta. Myös mielenterveyteen ja henkiseen kriisinkestävyyteen liittyviä asioita käsitellään, sekä annetaan tietoa siviiliväestöön liittyvistä erityisjärjestelyistä poikkeusoloissa.

... Kolmipäiväisen valmiuskurssin rakenteesta

- Kurssin aikana osanottajat saavat ryhmittäin tehtävän I päivän aikana, ja ryhmät esittävät ryhmätöidensä tulokset III päivän lopuksi
- Ryhmätyöt tehdään yo-sairaanhoidopiirijaolla kussakin ryhmässä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyönä eri skenaarioilla huomioiden tehtäväratkaisuissa yo-sairaanhoidopiirien alueiden välisen yhteistyön tarpeen ja mahdollisuudet – sekä kansainvälisen yhteistyön
- Kurssi toteutetaan siten, että kurssipäivistä on mahdollista saada ammatilliseen täydennyskoulutukseen hyväksyttäviä päiviä ja/tai kertausharjoituspäiviä (VEH)

Kurssiohjelma päivätasolla

I kurssipäivä 16.10.2019			
<p>9.15-10.00 Tulokahvitarjoilua</p> <p>10.00-10.30 Kurssin avaus</p> <ul style="list-style-type: none"> • STM:n tervehdys, kansliapäällikkö • PLM:n tervehdys, kansliapäällikkö • PV:n tervehdys, prikaatikenraali Janne Jaakkola 	<p>12.30-12.45 <u>Keskustelua</u></p>	<p>14.45 -15.00 PV:n sosiaalihuolto Johtava sosiaalipäällikkö Kari Seppänen, PV</p>	<p>16.30 – 17.00 Majoittuminen</p>
<p>10.30-10.45 Valokuvaus</p> <p>10.45-11.00 Kurssijärjestelyt</p> <ul style="list-style-type: none"> • moderaattori(t) esittäytyy (-vät) • yleisinfo • jako ryhmiin 	<p>12.45—13.45 Lounas</p>	<p>15.00-15.15 Henkilövaraukset ja VAP- käytännöt Majuri Mikael Kalliomäki, Uudenmaan aluetoimisto, PV</p> <p>15.15-15.30 Väestönsuojelun järjestelyt Varautumisjohtaja Jussi Korhonen, Pelastustoimi</p>	<p>17.00 - 18.30 Vastaanottotilaisuus ja päivällinen STM:n / PV, SOTLK:n isännöimänä</p> <p>Paikka: Taistelukoulun sotilaskoti</p>
<p>11.00-11.30 Ajankohtaiskatsaus kansainväliseen ja kansalliseen tilanteeseen Ohjelmajohtaja Mika Aaltola, Ulkopoliittinen instituutti</p> <p>11.30-12.00 Suomen huoltovarmuus osana valmiutta ja varautumista Johtaja Sauli Savisalo, Huoltovarmuuskeskus</p>	<p>13.45-14.00 Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumiseen ja valmiuteen liittyvät velvoitteet ja ohjeet Osastopäällikkö Tuija Kumpulainen, STM</p> <p>14.00-14.15 Lainsäädännön nykytila ja muutosten vaikutukset valmiuteen ja varautumiseen Hallitusneuvos Anne Ilkka, STM</p>	<p>15.30-15.45 <u>Keskustelua</u></p> <p>15.45-16.15 Kahvitauko</p>	<p>18.30-ryhmätöitä</p>
<p>12.00-12.30 Sotilaallisen maanpuolustuksen yleisjärjestelyt Eversti Timo Saarinen, PV</p>	<p>14.15-14.45 PV:n rauhan- ja sodanaikainen terveydenhuoltojärjestelmä Logistiikkalaitoksen ylilääkäri, lääkintäeversti Jouko Peltomaa, PV</p>	<p>16.15-16.30 Tehtävän anto ja ryhmätyön ohjeistus</p>	

Kurssiohjelma päivätasolla

II kurssipäivä 17.10.2019			
<p>07.00-08.00 Aamukahvi</p> <p>08.00-9.00 -Uuden hallitusohjelman linjausten vaikutukset sote-toimintoihin poikkeusoloissa Ylijohtaja Kirsi Varhila, STM</p> <p>-Sosiaali- ja vakuutusturva sekä perustoimeentulo yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa Osastopäällikkö Outi Antila, STM (30min/esitys)</p>	<p>10.00-10.20 Kelan varautuminen ja sosiaaliturvan järjestäminen poikkeusoloissa Riskienhallinnan asiantuntija, lakimies Heikki Launiemi, Kela</p> <p>10.20-10.40 Rahoitusjärjestelyt vakavissa häiriötilanteissa Talousjohtaja Mikko Staff, STM</p>	<p>12.30-13.00 Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumiseen ja johtamiseen liittyvät muutostarpeet Professori, selvitysmies Reijo Haapiainen</p> <p>13.00-13.20 Terveysturvan johtamiseen ja terveydenhuollon järjestelmiin poikkeusoloissa kohdistuvat kyberuhat Everstiluutnantti Harry Kantola, Kyberosaston osastopäällikkö, PV</p>	<p>15.00-15.30 Valtakunnallinen varautuminen, varmuusvarastointi ja hankinnat poikkeusoloissa Johtaja Jyrki Hakola, Huoltovarmuuskeskus</p> <p>15.30-16.00 Lääkehuollon turvaaminen Johtaja Eija Pelkonen</p>
<p>09.00-9.20 Sosiaalihuollon varautuminen Sosiaalijohtaja Mari Antikainen, Kuopio</p>	<p>10.40-11.00 Korkean varautumisen tieto- ja viestintäjärjestelmät ja moniviranomaisyhteistyö Erityisasiantuntija Lasse Ilkka, STM</p>	<p>13.20-13.40 Tekoälyn ja uuden teknologian vaikutukset sodankäyntiin Insinöörieversti Jyri Kosola, PV</p> <p>13.40-14.00 Kriisiviestintä Viestintäpäällikkö Milla Meretniemi, STM</p>	<p>16.00-16.15 Veripalvelun järjestäminen ja kehittämistarpeet Lääketieteellinen johtaja Jarkko Ihalainen, SPR</p> <p>16.15-16.30 SPR:n kenttäsaaraalan toimintaperiaatteet Kansainvälisen avustustoiminnan johtaja Kalle Löövi, SPR</p>
<p>09.20-09.40 Sairaanhoidopiirien varautuminen ja kriisivalmius Turvallisuusjohtaja Aaro Toivonen, HUS</p>	<p>11.00- 11.30 <u>Keskustelua</u> aamupäivän luennoista</p>	<p>14.00-14.30 <u>Keskustelua</u> varautumiseen ja poikkeusoloihin liittyvistä kysymyksistä sekä moniviranomaisyhteistyöstä</p>	<p>16.30-17.00 <u>Keskustelua</u></p> <p>17.00-18.30 Ryhmätyöt</p>
<p>9.40-10.00 <u>Keskustelua</u> aamun luennoista</p>	<p>11.30-12.30 Lounas</p>	<p>14.30-15.00 Kahvitauko</p>	<p>19.00-22.30 Kurssijuhla ja illallinen Krapihovi</p>

Kurssiohjelma päivätasolla

III kurssipäivä 18.10.2019			
<p>7.00- 8.00 Aamukahvi</p> <p>08.00-8.30 -Infektiotaudit poikkeusoloissa Yl. Tuula Hannila-Handelberg, SOTLK</p> <p>-C-uhkakuvat Kari Innilä, SOTLK</p> <p>-Biologiset uhkakuvat Prof. Simo Nikkari, SOTLK (10min/alustus)</p>	<p>10.00-10.30 Sotavammojen erityispiirteet Valmiusylilääkäri Jaakko Keränen, SOTLK</p> <p>Ensihoito kentällä Ylilääkäri Juha Kuosmanen, SOTLK (15min/alustus)</p>	<p>13.00-13.30 Mielenterveys ja henkinen kriisinkestävyys poikkeusoloissa Johtaja Markus Henriksson, Valvira</p> <p>13.30-13.50 Kirkon tuki poikkeusoloissa Valmiuspäällikkö Timo-Matti Haapiainen, Kirkon keskushallinto</p>	<p>14.30-15.00 Ryhmätöiden viimeistely ryhmissä</p> <p>15.00-15.30 Ryhmätöiden purku ja tiivis esittely (6min / ryhmä)</p>
<p>08.30-8.45 Säteilyn uhkakuvat ja suojautuminen Pääjohtaja Petteri Tiippana, Säteilyturvakeskus</p> <p>8.45- 9.00 Kansallinen diagnostiikan suorituskyky ja laboratoriotointa Johtaja, professori Mika Salminen, THL</p> <p>9.00-9.15 Hybridivaikuttaminen Johtaja Jukka Savolainen, Hybrid CoE</p> <p>9.15-9.30 Kyberturvallisuuden uhkakuvat Johtaja Jarkko Saarimäki, Kyberturvallisuuskeskus</p>	<p>10.30-11.00 Toipumisen ja kuntoutumisen edellytysten järjestäminen Johtaja Jyri Tapper, Valtiokonttori</p> <p>11.00-11.15 Ikäihmisten ja lasten turvan järjestäminen poikkeusoloissa Sosiaalijohtaja Arja Heikkinen, Oulu</p> <p>11.15-11.30 Poikkeusolojen energiahuollon erityiskysymykset Osastopäällikkö Riku Huttunen, TEM</p> <p>11.30-12.00 <u>Keskustelua</u> aamupäivän alustuksista ja luennoista</p>	<p>13.50-14.10 Kuolonuhrien huolto suuronnettomuuksissa ja poikkeusoloissa Hallitussihteeri Timo Kerttula, Turvallisuuskomitea</p>	<p>15.30-16.00 <u>Loppukeskustelu</u> ja kurssin päätös</p> <p>Päätössanat: Lääkintäprikaatikenraali Simo Siitonen, PV Valmiusjohtaja Pekka Tulokas, STM</p> <p>Todistusten jako</p>
<p>9.30-10.00 <u>Keskustelua</u> aamun alustuksista ja luennoista</p>	<p>12.00-13.00 Lounas</p>	<p>14.10-14.30 <u>Keskustelua</u></p>	<p>16.00- Lähtökahvit</p>

Valmiuskurssin tulevat näkymät

PONK:n koulutusjaosto selvittää:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien koulutusmäärät viime vuosina
 - Valtakunnalliselta maanpuolustuskurssilla
 - Alueellisilta maanpuolustuskursseilla
 - STM:n valmiusseminaareissa
- Koulutukseen liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöt
- Koulutuksen systematiikan huomioiden sosiaali- ja terveydenhuollon moniviranomaisyhteistyön tarpeet
- Koulutukseen liittyvät kehittämistarpeet
- Lainsäädännön muutostarpeet

Valmiuskurssin järjestäminen jatkossa

- Pyrkimys on järjestää valtakunnallinen soten valmiuskurssi jatkossa osana valtakunnallisen maanpuolustuskurssin organisaatiota sen pysyvänä vuosittaisena korkean profiilin erikoiskurssina
- Tavoite on yhteen sovittaa 1) Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin, 2) alueellisten maanpuolustuskurssien sekä 3) valtakunnallisen soten valmiuskurssin sisältö ja niiden tavoitteellisuus

Kiitokset mielenkiinnosta!